

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

III. quid Vnuersale in essendo, sive Metaphysicum, & an ab Vniversali in
prædicando sive Logico distinguatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

ad institutum præsens non pertinent, nec de illis amplius erit sermo; sed de Universalis in prædicando, sive affirmando dumtaxat. Pro quo sit

DVBIVM II.

Quid sit Universale in prædicando sive logicum.

RESOLUTIO I.

xx. Dico 1°. Universale in prædicando latè sumptum est ens unum aptum prædicari de multis cum sui multiplicatione, abstrahendo à conditionibus infra adferendis: juxta hanc autem definitionem entia rationis strictè, ut chimæ respectu hujus & hujus chimæ; æquivoca, ut canis respectu canis celestis & terrestis; entia incompleta, ut anima respectu hujus & hujus animæ; entia per accidens, ut populus pro gente respectu hujus & hujus populi; complexa, ut homo albus respectu hujus & hujus hominis albi, &c. sunt Universalia.

RESOLUTIO II.

xxi. Dico 2°. Universale in prædicando sive Logicum strictè & juxta mentem Philosophorum sumptum est ens reale, completum, unum voce, re & significatione, aptum prædicari de multis divinis, & cum sui multiplicatione.

xxii. Per ly reale, id est, reipsa existens, vel potens existerè, excludit entia rationis strictè, ut est chimæ respectu hujus & hujus chimæ.

xxiii. Per ly completum (saltem Phycicè) excludit partes essentielles Phycas, uti est anima, corpus, &c. & integrales, uti est, pes, manus &c.

xxiv. Per ly unū voce excludit voces complexas non habentes unam significationem sive omnes voces complexas voce & significatione. Vti est animal rationale respectu hujus & hujus animalis rationalis.

xxv. Per ly unum re & significatione (quæ vix, aut nihil differunt) excludit artefacta, uti est, domus: aggregata per accidens, uti est, cumulus lapidum, & nomina collectiva, uti est, urbs, populus pro gente; æquivoca, &c.

xxvi. Per ly aptum prædicari de multis excludit individuum, quod quatenus unum significatione, de uno tantum est aptum prædicari, puta verè & non falsò; aliàs certum est individuum prædicari de multis falsò, ut Petrus respectu hujus & hujus Petri.

xxvii. Per ly cum sui multiplicatione, id est, ita ut de multis affirmari possit in plurali numero: excludit Deum respectu Trium Personarum, quia licet rectè dicatur Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus sanctus est Deus, dici tamen non potest Pater, Filius & Spiritus sanctus sunt Dei. Idem dic de quolibet toto homogeneo respectu suarum partium, uti est tota aqua respectu suæ partis A & suæ partis B. quia dici non potest pars A est tota aqua.

xxviii. Adde 1° subly multis in definitione positum debere subaudiri realiter; quia hujus defectu animal respectu hominis & Petri non est Universalis; nam cum homo & Petrus realiter sint una res; ac proinde unum animal, animal de illis non prædicatur tanquam de multis, & cum sui multiplicatione idem dic de albedine respectu sui ipsius miraculosè existentis in pluribus subjectis.

DVBIVM III.

Quid Universale in essendo sive Metaphysicum & an ab Universalis in prædicando sive Logico distinguatur.

RESOLUTIO I.

xxix. Dico 1°. Universale in essendo, sive Metaphysicum est ens reale, completum, unum, &c. aptum inesse multis cum sui multiplicatione; ita Aristoteles 7. Metaph. Text. 45.

xxx. Sed difficultas est circa sensum istius definitionis, an v.g. Universale Metaphysicum illa multa respiciat, ut ea à quibus separatur, & non, ut ea quibus aptum sit inesse per affirmationem? quæ docet P. Ioannes à S. Thoma q. 3. de Universalis art. 5°. An illa multa respiciat per aptum illis inesse per simplicem comparationem, & non per compositam sive prædicacionem? quæ docent PP. Oviedus & Poncius. An, quod P. Comptonus Logica disp. 32. sect. 1. naturam per abstractionem facta una in intellectu, & multiplex à parte rei, sic sit Universalis in essendo, ut non sit nisi remotè apta illis inesse per affirmationem? ad difficultatem istam

xxxi. Respondeo, contrà Autores istos, Universalis illa respicere ut aptum illis inesse proximè per affirmationem sive prædicacionem; quia hoc ipso præcisè, quod natura est à multis abstracta, est in actu exercito proximè apta prædicari de illis; licet, sine comparatione cum illis, intellectus non sit proximè prædicativus illius de illis multis, ut infra Dub. 10. ostendemus; ad Universalis autem sufficit naturam esse proximè aptam prædicari; intellectum enim esse prædicativum non est de definitione Universalis, ut patet. Undè prædicabilitas proxima extrinseca non est (quidquid Pater Coptonus) denominatio ab actu reflexo, seu comparativo naturæ universalis secundum identitatem cum particularibus; sed natura abstracta à multis præcisè licet prædicativitas proxima intellectus, talis denominatio dici possit: sicut enim objectum illuminatum potest esse proximè visibile, licet visus, clausis palpebris, non sit proximè visivus illius; ita natura abstracta à multis potest esse proximè prædicabilis, licet intellectus, non comparato objecto ad multa secundum identitatem, non sit proximè prædicativus illius de multis: quia alia ex parte naturæ prædicabilis, & alia ex parte potentie prædicativæ requiruntur; de quo plura infra Dub. 10. & disp. 3. Dub. 3.

RESOLUTIO II.

xxxii. Dico 2°. Contrà PP. Ioannem à S. Thoma, Oviedum, Poncium, Comptonum & alios, (exceptis nominalibus) communiter, Universalis in essendo sive Metaphysicum solo nomine distinguitur ab Universalis in prædicando sive Logico.

xxxiii. Probatur 1°. Universalis debet esse unū & multa; multa quidè realiter; sed unum unitate conceptus confusi, sive ita confusè realiter multa repræsentantis, ut intellectui appareant unum, atqui hoc totum utriq; Universalis convenit, nec eorum quodvis aliud requirit, ergò, &c.

xxxiv. Probatur 2°. Universalis Metaphysicū definitur unum aptum inesse multis; sed hæc definitio intelligi debet de inessentialia per prædicacionem sive affirmationem de multis; ergo Universalis Metaphysicum solo nomine distinguitur ab Universalis

fali

fali Logico: probatur consequentia, quia esse unum aptum inesse multis per prædicationem idem est, ac esse unum aptum prædicari de multis, quod est definitio Universalis Logici; ergo, &c.

xxxv. Probatur minor, quia intelligi non potest de inessentialia multis per inessentialiam Physicam, inhesionem vel similem inexistendi modum antè intellectum & realiter; ergo, &c. Probatur antecedens, quia sicut Univerfale Metaphysicum ut unum non habet esse antè intellectum & realiter; ita nec ut unum potest inesse multis per Physicam inessentialitatem, inhesionem, &c. ac proinde allata definitio intelligi non potest de inessentialia multis per Physicam inessentialitatem, &c.

xxxvi. Dixi ut unum, quia ad Univerfale non sufficit illud inesse multis ut multa; alioqui daretur Univerfale realiter & antè intellectum; nam Univerfale ut multa, est realiter & antè intellectum. Deinde debet Univerfale esse aptum inesse multis cum sui multiplicatione, id est, sic ut in unoquoque multorum sit totum; impossibile autem est, ut Univerfale ut multa sit in quolibet multorum: non enim potest homo v.g. ut Petrus & Paulus, esse totus in Petro tantum, sicut Petrus & Paulus non possunt esse Petrus tantum. Vnde parum mihi probatur quod P. Poncius hic Disp. 3^a n. 48. ait, natura Universalis Metaphysicè non habet, nec requirit aliam aptitudinem ad existendum in multis, quam quod possit dari alia natura sibi similis, quæ possit representari per eandem speciem, quæ representatur ipsa: quod etiam ferè docent P. P. Complut. Log. Disp. 3. q. 6. §. 4. non probatur (inquam) quia ibi nulla unitas formalis, sed formalis multitudo; ibi nulla aptitudo formalis ad existendum in multis, sed fundamentalis, quæ sit formalis multitudo; sicut autem multa formaliter dici non possunt unum formaliter, ita nec Univerfale formaliter, sed fundamentaliter tantum, quod est particula alienans & confundens Univerfale cum Individuis Metaphysicis, quibus simpliciter opponitur. Vnde non satis iuste idem P. Poncius infra n. 58. accusat Nominales dicendo, quod à communi sensu recesserint, aliter accipiendo Univerfale Metaphysicum, quam pro multis individuis; quia reverà ab eo omnes recedere tenentur, vel Univerfale Metaphysicum confundere debent cum multis Individuis Metaphysicis, & unum cum multis; quæ tamen essentialiter dicunt divisionem, & unitatis negationem. Hæc verò, non ista, sunt contrà communem sensum. Ex his

xxxvii. Colliges 1° contrà P. P. Compl. Log. Disp. 5. q. 1^a. Univerfale in prædicando non esse proprietatem Universalis in essendo; sed vel reipsà esse ipsum Univerfale in essendo, vel non dari Univerfale in essendo; ac proinde Univerfale Logicum solo nomine distingui ab Univerfali Metaphysico, vel hoc non dari. Quare minus rectè P. Comptonus ista duo Univerfalia esse realiter separabilia.

xxxviii. Colliges 2° Univerfale formaliter & essentialiter esse Univerfale in prædicando simul & essendo, sicut enim quod Gallis *une espèce*, Latinis est essentialiter & formaliter *gladius & ensis*; ita quod aliis est natura præcisa formaliter à multis, nobis est formaliter & essentialiter Univerfale in essendo & prædicando: hinc malè P. Ovidius definit Univerfale Metaphysicum unum aptum inesse multis per simplicem comparisonem; quia juxta illam definitionem causa respectu diversorum effectuum,

albedo respectu diversorum parietum, antè omnem præcisionem formalem, est apta inesse multis per simplicem comparisonem, id est, illam referendo ad multa sine affirmatione: quamobrem tam Univerfale in essendo, quam prædicando, definiri debet unum aptum inesse multis per comparisonem compositionis, sive per affirmationem cum sui multiplicatione.

D V B I V M I V.

An detur Univerfale formaliter antè præcisionem, sive à parte rei.

xxxix. Dixi 1° Univerfale formaliter, quia dari antè præcisionem, sive à parte rei, Univerfale fundamentaliter, id est, naturam, quæ possit fieri Univerfalis, indubitatum est apud omnes: dari autem etiam formaliter, asseruit Plato, nisi velis Aristotelem 1° Metaph. cap. 6° & 7°, ejusdem cap. 8° imprudenter in eo de duo Professore calumniatum. Item Scotus, nisi cum Merinero supra per distinctionem (quam Scotistæ vocant formalem ex natura rei) distinctionem nostram formalem rationis intelligas. Denique & P. Fonseca 5. Metaph. cap. 78. quem sequitur Soncinas.

xl. Dixi 2° antè præcisionem sive abstractionem, quæ ex communi est triplex; rationis formalis una, aliæ objectiva & formalis ex natura rei. Rationis formalis est cognitio unius non cognito alio ex parte actus confundentis, ut cum Petrus & Paulus, v.g. considerantur præcisè in ordine ad sensationem & ratiocinationem, non consideratis ex parte actus eorum hæceitibus, sive eis non consideratis ut singularibus. Objectiva est cognitio unius non cognito alio ex parte objecti realiter indivisibilis, quam Tract. 1° Disp. 2^a contrà Thomistas fusè impugnavimus, uti & formalem ex natura rei, quæ est cognitio unius non cognito alio ex parte intrinsecorum objecti antè intellectum ex natura rei distinctorum, contrà Scotistas. His autem præmissis, sit

R E S O L V T I O I.

xli. Dico 1° contrà Platonem; non datur Univerfale formaliter antè præcisionem sive à parte rei, quasi individuum idem in communi extrà mentem Divinam existant, ut v.g. homo in communi existens separatim à Petro & Paulo. Ita omnes communiter.

xlii. Probatur 1° ex dictis supra, contrà Scotistas & Thomistas, quia homo in communi ne quidem distinguitur formaliter antè intellectum, aut objectivè antè vel post intellectum ab individuis humanis; ergo multò minùs realiter. Huc confer absurda contrà utramque sententiam ibi allata.

xliii. Probatur 2° Univerfale debet esse unum & multa in eadem ratione; sed nihil datur tale antè præcisionem; ergo, &c. Probatur minor, quia quid est unum antè præcisionem, est unum intrinsecè; & quicquid est multa antè præcisionem, est multa intrinsecè; sed contradictoriè repugnat aliquid esse unum intrinsecè & multa intrinsecè in eadè ratione; nam inde sequeretur aliquid realiter existens esse non plures homines v.g. id est, unum, & esse plures homines, id est, multa, quæ sunt apertè contradictoria, ergo, &c.

xlii. Probatur 3° si daretur Univerfale formaliter antè præcisionem sive à parte rei, illud esset realiter Physicè vel modaliter distinctum à singularibus: sed utrumque repugnat, ergo, &c. Probatur minor, quia sic esset Univerfale, & non esset; esset, ut supponitur; non esset, quia non posset de multis